

شرق

روزنامه

۱۴ آتش‌نشان زن در تیم «هاجر» به عنوان اولین گروه بانوان آتش‌نشان شهر شیراز فعالیت می‌کنند. / عکس: سهیلا ستایش، میزان

صاف و ساده

وقت انتشار اسناد تاریخی

می‌شوند و رسالت مشخصی درباره تولید کتب تاریخی منطبق با خواست حاکمیت، برای خود تعریف کرده‌اند. به‌همین‌خاطر، مرجعیت تاریخ انقلاب اسلامی را به خارج از کشور انتقال داده‌اند. اکنون در کتاب‌های تاریخی معتبر، به جای ارجاع به این مراکز، پژوهشگران عمدتاً غربی، محل رجوع هستند که تحقیقات تاریخی دارای اعتبار، تدوین و انتشار داده‌اند که مثال مشخص آن، مارک گازیوروسکی، استاد آمریکایی دانشگاه لوئیزیاناست که مطالعاتش درباره دوره دکتر مصدق و کودتای ۲۸ مرداد، مرجعیت تاریخی یافته است.

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، همه اسناد و مدارک تاریخی ساواک، به مرکز اسناد انقلاب اسلامی انتقال یافت که مآخذ و منبع تدوین تاریخ معاصر شود؛ اما کتاب‌هایی که تاکنون از این مرکز منتشر شده، تم تبلیغاتی داشته و عموماً جهت‌گیری خطی و جناحی، بر متون تولیدی تحمیل شده است. نتیجه این کار، واقعه‌ها دردادن امکانات عمومی و بی‌اعتمادکردن پژوهشگران به مراکز داخلی و بـردن مرجعیت متون تاریخی به خارج بوده است. در اینـ زمینه نیاز جدی وجود دارد که چنین مراکزی، اصلاح ساختاری شوند و راه و روش خود را درست کنند.

همچنین مراکز مطالعاتی در نهادهای نظامی وجود دارد که وظیفه تدوین تاریخ جنگ هشت‌ساله عراق بـا ایران را عهده‌دار هستند. در دوران جنگ، هر واحد نظامی سپاه، افرادی تحت عنوان «راوی»، وظیفه گردآوری رویدادهای آن واحد را برعهده داشته‌اند و دفترچه‌هایی را نوشته و نیز نوارهایی از جلسات مهم نظامی پُر کرده‌اند. کار این راویان، به لحاظ تاریخی بسیار ارزشمند بوده و مرکز تحقیقات جنگ سپاه، این اسناد و دفترچه‌ها را در اختیار داشته است. خوشبختانه این مراکز، کتاب‌های به نسبت خوبی تدوین و منتشر کرده که برخی منحصربه‌فرد هستند و در زمینه اطلاعات جنگ، مرجعیت خوبی ایجاد کرده است. ایراد کار در آن است که صرفاً در چارچوب یک نهاد نظامی است و این امر

بیشتری را مشخص کرد که چه کسانی در آمریکا و ایران به دنبال تغییر رژیم بودند، از چه می‌هراسیدند و تا چه حد بی‌پروا بودند.

بعد از انقلاب، در ایران مراکز متعددی برای تدوین تاریخ معاصر تأسیس شدند که به جای تدوین تاریخ، تاکنون غالباً متون پروپاگاندا یا تبلیغات سیاسی، تهیه و منتشر کرده‌اند. این مراکز تاریخی، به جای پژوهشگران آکادمیک تاریخ، اغلب توسط سیاست‌پیشگان اداره

بی‌بی‌سی فارسی، هفته گذشته برنامه مستندی از تاریخ جنگ پخش کرد که واکنش‌های زیادی به همراه داشت. مبنای این مستند، نوار جنجالی جلسه‌ای از فرماندهان سپاه در سال ۱۳۶۳ بود که فرمانده کل سپاه

را هدف انتقاد قرار داده بودند و مطالبی می‌گفتند که تاکنون در سطح رسانه، چنین ادعاهایی پخش نشده بود. با اینکه حرف‌های مختلفی درباره این مستند زده شد؛ اما کسی اصالت و درستی محتوای نوار را زیر سؤال نبرد. حال سؤال این است که با گذشت ۴۰ سال از آغاز جنگ و به تاریخ پیوستن آن، چرا چنین اسنادی را مؤسسات صالح در داخل منتشر نمی‌کنند و اجازه می‌دهند دیگران با جهت‌گیری خاص از آن بهره ببرند و بدنه اجتماعی، به‌ویژه نوابگان و جوانان را مسئله‌دار کنند؟ در دنیا رسم است که اسناد محرمانه تاریخی، بعد از گذشت مدت مشخصی، برای اطلاع عموم انتشار می‌یابند و مورخان و پژوهشگران تاریخ، می‌توانند از آن اسناد بهره ببرند. تاریخ برای عبرت‌گرفتن است و با پرده‌برداری از وقایع مختلف تاریخی، می‌توان به درستی و نادرستی سیاست‌ها و مواضع سیاستمداران پی برد و در آینده از آن استفاده کرد. چند سال پیش، وزارت امور خارجه آمریکا، مجموعه اسنادی را منتشر کرد. این اسناد، سیاست آمریکا در قبال ایران در زمان کودتای ۲۸ مرداد را پوشش می‌داد. انتشار این اسناد، جزئیات بیشتری را مشخص کرد که چه کسانی در آمریکا و ایران به دنبال تغییر رژیم بودند، از چه می‌هراسیدند و تا چه حد بی‌پروا بودند.

بعد از انقلاب، در ایران مراکز متعددی برای تدوین تاریخ معاصر تأسیس شدند که به جای تدوین تاریخ، تاکنون غالباً متون پروپاگاندا یا تبلیغات سیاسی، تهیه و منتشر کرده‌اند. این مراکز تاریخی، به جای پژوهشگران آکادمیک تاریخ، اغلب توسط سیاست‌پیشگان اداره

www.sharghdaily.ir
سه‌شنبه ۵ مهر ۱۳۹۹ • ۱۱ صفر ۱۴۴۲ • ۲۹ سپتامبر ۲۰۲۰
سال هجدهم • شماره ۳۸۲۹ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۱:۵۵ • اذان مغرب ۱۸:۰۹
اذان صبح فردا ۴:۳۵ • طلوع آفتاب ۵:۵۹
fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فرو

نور نوشت

۱۴ آتش‌نشان زن در تیم «هاجر» به عنوان اولین گروه بانوان آتش‌نشان شهر شیراز فعالیت می‌کنند. / عکس: سهیلا ستایش، میزان

۱۴ آتش‌نشان زن در تیم «هاجر» به عنوان اولین گروه بانوان آتش‌نشان شهر شیراز فعالیت می‌کنند. / عکس: سهیلا ستایش، میزان

۱۴ آتش‌نشان زن در تیم «هاجر» به عنوان اولین گروه بانوان آتش‌نشان شهر شیراز فعالیت می‌کنند. / عکس: سهیلا ستایش، میزان

۱۴ آتش‌نشان زن در تیم «هاجر» به عنوان اولین گروه بانوان آتش‌نشان شهر شیراز فعالیت می‌کنند. / عکس: سهیلا ستایش، میزان

۱۴ آتش‌نشان زن در تیم «هاجر» به عنوان اولین گروه بانوان آتش‌نشان شهر شیراز فعالیت می‌کنند. / عکس: سهیلا ستایش، میزان

بوده، تاکنون انتشار نداده است. ارتش هم چنین مرکز مطالعاتی دارد؛ اما حوزه عمل آن محدود بوده و تولیدات مهمی نداشته است. اگر این مراکز به شکل ملی تجمع شوند و هم‌افزایی کنند، شاید بتوانند کاری درخور در زمینه تاریخ جنگ به سامان برسانند.

البته گروه‌های دانشگاهی تاریخ نیز کم‌کاری کرده‌اند و به دلیل محدودیت‌ها، تاکنون نتوانسته‌اند در زمینه تاریخ معاصر، کار بزرگ و ارزشمندی منتشر کنند. ممکن است دلیل این امر، فقر اسناد و ملاحظات سیاسی بوده باشد؛ اما این کم‌کاری‌ها باعث شده کارهایی مثل همین مستند بی‌بی‌سی فارسی، مورد توجه واقع شود. البته در اینجا نقش رسانه‌های بزرگ و به‌ویژه رسانه ملی، اهمیت بسیار دارد که متأسفانه عموماً به بیراهه رفته‌اند.

سازمان صداوسیما که دارای بهترین آرشیوها از تاریخ معاصر است و امکان تولید برنامه‌های مستند تأثیرگذار را دارد، گرفتار دیدگاه‌های محفلی و جناحی شده و نتوانسته نظر بینندگان خود را در زمینه‌های مختلف تأمین کند. شبکه مستند تلویزیون، این اواخر تصاویری از جلسات مجلس خبرگان قانون اساسی و نظایر آن، به شکل خام پخش کرد که بسیار جالب بود؛ اما برش‌های خطی و جناحی در آنها هم مشهود بود. در تاریخ جنگ هم که هر سال، تاریخی دلخواسته تولید و پخش کرده که مثلاً در آن اثری از فرمانده منصوب امام نیست. حذف هاشمی از تاریخ جنگ، تازه کار کوچک رسانه ملی است. در روایت تاریخ انقلاب، صداوسیما کاری کرده که جز تاراندن مخاطب به سمت مستندهای سوگیرانه برخی تلویزیون‌های ماهواره‌ای، نتیجه‌ای نداشته است.

لازم است تصمیم‌گیران، وضعیت نابسامان فعلی در زمینه تاریخ معاصر را مورد توجه قرار دهند و با مشخص‌کردن زمان انتشار اسناد محرمانه و اصلاح اشکالات مراکز موجود، کاری کنند که امکان عبرت‌گرفتن از تاریخ فراهم شود. اکنون به نظر می‌رسد وقت انتشار اسناد تاریخی جنگ هشت‌ساله فرا رسیده است. ملتی که تاریخ خود را نداند، مجبور به تکرار آن خواهد بود.

تجربه دیگران

سفر در زمان

کرم و سرد تغییر سباز می‌دهد و ۲۱ سانتی‌متر کوتاه و بلند می‌شود یا اینکه کمتر کسی در نظر می‌گیرد که هامبورگ ۲۵۰۰ پل دارد یا اینکه با خیال راحت می‌توانید برای رفتن به برج پیزا برنامه‌ریزی کنید؛ چون تا سال ۲۳۰۰ وقت هست که نروژ، طبق پیش‌بینی‌ها و برآوردهای کارشناسی، برج در این سال فرو می‌ریزد. علت انحراف برج، خاک ماسه‌ای اسفنجی با زمین باتلاقی آن است. در سال ۲۰۰۱، با صرف ۲۰۰ میلیون پوند، ۴۵ سانتی‌متر از کجی برج کاسته شد تا گردشگران بعد ۱۱ سال همچنان امکان بازدید از آن را داشته باشند. در نهایت اینکه در جزایر فیجی در جنوب اقیانوس آرام که به بهشت استوایی شهرت دارد، جایی در جزیره تاوونی، نصف‌النهار ۱۸۰ درجه می‌شود. ایستادن در این محل، یعنی سیالیت زمان. هر قدم به عقب و جلو به مفهوم جابه‌جایی بین امروز و فردا خواهد بود.

دغدغه‌های طبیعیانه

ما و رویارویی با موج سوم کرونا

چند روز پیش که بیمارستان رفتم کاملاً مشخص بود که حجم بیماران مراجعه‌کننده و بستری‌شده برای کرونا به‌شکل محسوسی افزایش یافته است. مشاهدات سایر همکاران نیز حاکی از همین بود. بعد هم که سریعاً آمارها نیز منتشر شد و حتی آمارهای رسمی نشان از خیزش مجدد کرونا دارد. بعد از یک افت در میزان ابتلا، دوباره با افزایش میزان ابتلا به کرونا مواجه شده‌ایم؛ مواجهه‌ای که البته چندان هم دور از ذهن نبود. عدم رعایت موازین بهداشتی توسط مردم و کم‌خطر جلوه‌دادن کرونا توسط دولت باید همین نتایج را نیز به‌دنبال می‌داشت. آن همه تذکر کارشناسان در مورد جلوگیری از تجمعات در مراسم‌های مختلف، عدم تعجیل در بازگشایی مدارس و ادامه دورکاری که عملاً چندان مورد توجه قرار نگرفت، این نتیجه را به‌دنبال آورد و حالا ما باید منتظر افزایش ابتلا و مرگ‌ومیر باشیم. مشکل بعدی همراهی این خیزش با آمدن فصل پاییز است. فصلی که می‌تواند به‌دلیل آفتلوانزا بر مخاطرات بیفزاید. کادر درمان اما دوباره به حجم بالای مریض، نبودن امکانات، کمبود تخت بستری، نبودن تخت آبی‌سی‌یو و هزار معضل دیگر فکر می‌کند؛ کادر درمانی که سخت‌خسته است و اندک توانی در بدن دارد. نمی‌دانم با این همه سیاست اشتباه تا کجا می‌توان پیش رفت و این کشتی توفان‌زده را در این اقیانوس ناملایمیتی‌ها حفظ کرد؟ این روزها سؤال مشترک تمام بیمارانم این است که آیا واکسن آنتفلوانزا بزنیم یا نه. و وقتی می‌گویم باید بزنید می‌پرسند آقای دکتر از کجا باید تهیه کنیم؟ می‌گویم ببخشید اگر واکسن موجود بود، بزنید. انکار حتی امیدی به یک واکسن ساده آنتفلوانزا نیز نداریم و همه اینها بر درد من به‌عنوان یک پزشک می‌افزاید. خیلی وقت‌ها آنتفلوانزا را ساده فرض می‌کنیم. اما ما در سال‌های قبل با آنتفلوانزای H1N1 روبه‌رو بودیم که مرگ‌ومیر زیادی به بار آورد. این ویروس پیش از این‌س نیز مرگ‌ومیر زیادی به بار آورده بود. احتمالاً پاندمی ۱۹۱۸ آنتفلوانزای اسپانیایی باید ناشی از

قصه‌های شهر

فرست کلاس کشتی

هر روز پیام‌ها و صحبت‌های بسیاری از خانواده‌ها را می‌دیدم و می‌شنیدم که دیگر قادر نبودند هزینه ادامه تحصیل فرزندشان را بدهند. حرف‌ها سخت و جان‌کداز بود؛ از مادری که بیمار بود و تنها آرزوی باقی‌مانده عمرش را به‌سامان‌رسیدن تحصیلات عالی‌ه فرزندش می‌دانست که حالا غیرممکن شده بود تا آن یکی که اسباب و اثاثیه‌اش هم در خوابگاه دانشگاه مانده بود و حالا باید با مبلغ کزافی بلیت می‌خرد و برای آوردن‌شان و خداحافظی از دانشگاه نیمه‌تمام می‌رفت. باز هم قصه غم‌انگیز دیگری. همین‌طور که این قصه‌های تلخ را گوش می‌دادم، با خودم فکر می‌کردم قصه تلخ دیروز یعنی مشکل ساختاری در فضای آموزشی و اقتصاد بیمار را هیچ‌کدام جدی نگرفتیم، حداقل به فکر اعتراض و ترمیم و مطالبه‌گری هدفمند نپیادیم. هرکدام به راهی فکر کردیم جایگزین که حداقل کلیم خودمان و فرزندمان را از آب بیرون بکشیم. حالا قصه تلخ به جایی رسیده که دیگر نمی‌توانیم کلیم خودمان را هم نجات بدهیم. اینجا همان جای غمبار اما درستی است که متوجه می‌شویم خوشبختی تنها سخت نیست؛ آن‌هم وقتی سیستم آموزشی دانش سرشار از باندبازی و واسطه‌گری مالی و استادان عاریه‌ای و فضای نامطلوب است و تازه بعد از آن هم سرنوشت بازار کار ماعلوم. ماجرا به روال همه

این سال‌ها ادامه داشت تا اینکه کرونا از راه رسید و دانشجویان برای مدتی به وطن بازگشتند و ناگهان قیمت دلار سر به فلک گذاشت. باز به واسطه این دوست در جریان ماجراها بودم و

این سال‌ها ادامه داشت تا اینکه کرونا از راه رسید و دانشجویان برای مدتی به وطن بازگشتند و ناگهان قیمت دلار سر به فلک گذاشت. باز به واسطه این دوست در جریان ماجراها بودم و

حقوق کودکی

راهکارهای مقابله با آسیب‌های فضای مجازی در کودکان

مهسا جندقی - روان‌شناس

● شرایط ویژه دوران کرونا، باعث شده که روابط اجتماعی و تفریحات کاهش پیدا کنند و تعطیلی (یا کاهش ساعات) مدارس و آموزش‌های مجازی دروس نیز مزید بر علت شده تا کودکان و نوجوانان بیش از پیش اوقات خود را در فضای مجازی بگذرانند. این در حالی است که برخورد کودک با هر گونه محتوای نامتناسب با سن او، می‌تواند آسیب‌های جدی به سلامت روانی و رشد طبیعی او وارد کند. آسیب‌هایی از قبیل بلوغ زودرس، شکل‌گیری نگرش‌های غلط جنسی، ایجاد ترس از مسائل جنسی، اضطراب، انزوای اجتماعی، افسردگی، سرخوردگی و... . پیشگیری، بهترین راه مقابله با آسیب‌های فضای مجازی است! اما چگونه؟

۱-**ارتباط سالم و مؤثر والدین با کودک، کلید پیشگیری از انواع آسیب‌هاست!**

اگر شما در ارتباط با فرزندتان «پذیرش بی‌قیدوشرط» داشته باشید یا در واقع «او را به خاطر آنچه هست دوست بدارید، نه به خاطر آنچه انجام می‌دهد یا انجام نمی‌دهد» نصف مسیر را در ایجاد ارتباط سالم و مؤثر با او طی کرده‌اید. پذیرش بی‌قیدوشرط به این معنا نیست که کودک هر کاری خواست انجام دهد و ما هیچ واکنشی نشان ندهیم، بلکه به این معناست که کودک امکان و اجازه خطاکردن و جبران آن را داشته باشد و از سوی والدین قضاوت یا طرد یا سرزنش نشود. در واقع پذیرش بی‌قیدوشرط یعنی رفتار کودک از خود کودک جداست و انجام یک رفتار بد، او را تبدیل به یک کودک بد نمی‌کند. اگر در ارتباط بین والد و فرزند، این پذیرش وجود داشته باشد، کودک در صورتی که با هرگونه محتوای نامناسب مواجه شود آن را با والدین در میان می‌گذارد و راهنمایی درست را از آنان دریافت می‌کند.

۲- **رفتار والدین، مهم‌ترین الگو برای کودک است!**

اگر می‌خواهید فرزند شما به صورت هدفمند از فضای مجازی استفاده کند، خود شما نیز باید همین‌گونه رفتار کنید. متأسفانه در سال‌های اخیر استفاده مغرط بزرگسالان از فضای مجازی و کاهش فعالیت‌های جمعی خانوادگی باعث شده که کودکان نیز از آنها الگوبرداری کنند. با این تفاوت که کودک هنوز برای مواجهه با آنچه ممکن است در فضای مجازی در انتظارش باشد آمادگی لازم را ندارد.

۳- **با مجهزکردن کودک به «مهارت‌های زندگی» آموزش‌های «خودمراقبتی» می‌توانید جلوی بسیاری از آسیب‌ها را بگیرید.**

قبل از هر گونه مواجهه کودک با محتواهای نامتناسب با سن او، درباره خطرات و آسیب‌های فضای مجازی با او گفت‌وگو کنید. به او «حریم خصوصی» را آموزش دهید و یادآور شوید که هرگز نباید عکس و اطلاعاتی از خود یا اعضای خانواده در اختیار افراد غریبه‌ای قرار دهد که ممکن است در فضای مجازی از او درخواست کنند. همچنین اگر فرزند ما مجهز به مهارت‌هایی از قبیل تصمیم‌گیری، حل مسئله و مهارت «نه‌گفتن» باشد، در مقابل بسیاری از خطرات فضای مجازی ایمن خواهد بود.

۴- **دانش خود را درباره فضای مجازی به‌روز کنید!**

«سواد رسانه‌ای» والدین می‌تواند عامل مهمی در پیشگیری از آسیب‌های فضای مجازی برای کودکان باشد. پس برای محافظت از کودک خود، بهتر است که دانش خود را درباره فضای مجازی ارتقا دهید تا بتوانید در استفاده فرزند خود از فضای مجازی، همراه او باشید و خطرات احتمالی را به‌موقع تشخیص دهید.

۵- **قوانین مشخص و واضحی برای استفاده از فضای مجازی وضع کنید.**

در مورد میزان و نحوه استفاده از فضای مجازی باید با کودک به توافق برسید، قانون وضع کنید و در اجرای قانون قاطع باشید. در هنگام مشخص‌کردن قوانین، حتماً با کودک در مورد پیامدهای منفی در صورت تخلف از قوانین گفت‌وگو کنید. اگر کودک از قوانین سرپیچی کرد، بدون هرگونه خشونت او را با پیامدهای منفی مواجه کنید. توجه داشته باشید که این پیامدهای منفی، نباید شامل محروم‌کردن کودک از بازیهای اساسی او باشد (مثلاً نباید بگویید که اجازه نداری ناهار بخوری!).

۶- **بر استفاده کودک و نوجوان از فضای مجازی نظارت داشته باشید.**

شما می‌توانید به کمک نرم‌افزارهای «کنترل والدین» بر استفاده فرزند خود از فضای مجازی نظارت داشته باشید. این نرم‌افزارها می‌توانند محدودیت‌هایی در مدت استفاده کودک از فضای مجازی ایجاد کنند و جلوی دسترسی کودک به بسیاری از محتواهای نامتناسب با سن او را بگیرند. همچنین به شما این امکان را می‌دهند که در جریان فعالیت دقیق کودک خود در فضای مجازی قرار بگیرید.

ضمناً قبل از آنکه این‌نوع نظارت بر فعالیت‌های فرزند را آغاز کنید، خود او را در جریان بگذارید و توضیح دهید که این کار برای مراقبت از او انجام می‌شود. صداقت شما در این مورد بسیار مؤثر خواهد بود.